

1575
Den 2 July

...hooren te gelden, en al het selve de Staaten vernoemt
...met den eersten beslooten over te tenden, omme het sel-
...ve gelden, in deesen geordonneert te werden na behoo-
...ren.

456
Ordonnantie
voor Mr. Ger-
rit Melisz,
weegens ver-
scheenen Ren-
ten.

Onder verzoek van Mr. Gerrit Melisz, is gepasseert Ordon-
nantie op den Ontfanger Muys, een van vier en seeventig
ponden ende seeven en dertig ponden, over een jaar Ren-
ten, verscheenen den twee en twintigsten October 1572; nog van
vijftig ponden, verscheenen den elfden Juny 1572, deselve
van vier en seeventig ponden, twee en seeventig ponden, en drie
en seszig ponden, al van veertig grooten, verscheenen den see-
venden Juny 1573.

Den 2 July.

Den 2 July 1575.

P. R. A. E. S. E. N. I. N. N. I. M. E. N.
H. J. de Buren, Job Pieterse,
Syhe. Princelijck Excellencie, Willem Jansz,
Van Kruenburgh, Briele,
Van Sabien, Mr. Fransois Bonhain,
Jan van Vliet, Oudwaater,
Mrs. Paulus Buys, ende
Ende van de Steeden Woerden,
Van Boven, Deselve van
Gerrit van Nieuw, Noord-Holland.
Mr. Jacob Paulus, Andries Jacobsz de Byngt,
Dirck Jansz, Huygh Joostenz,
Adriaan Alwynsz, Mr. Pieter de Ryke,
Bouffens, Toman Olemisz,
Mrs. Paulus Vosyunt, Zwanen,
Gerrit Huygensz, Bommel.
Jan Buys,

Seekere
Pointen gear-
resteert, waar
op het Be-
stand, by de
Vyanden voor-
geslaagen, aan-
gegaan soude
kunnen wer-
den.

Inna voorgaande communicatie ende overaadhavinge eindelijc
en gesaamentlijc beslooten, maken by de Vyanden het voor-
geslaagen is geweest omme in communicatie van secker Bestand
te mogen treden, ende dat met goede reeden ende genoegen
het selve niet afgeslaagen en mag werden, dat seckere Pointen
ende Condition, waar op eindelijc het Bestand aangeaan soude
worden, ende daar by versogt binnen vier of vyf daagen einde-
lijc te antwoorden, ende op het stuk des Vreedemiddels over te
geven secker Antwoord, als volgt:

Instructie voor de Gedeputeerden van
sijne Excellencie, Staaten ende Steeden van
Holland, Zeeland, Bommel ende Buuren,
Sta. Holland, Zeeland, Bommel ende Buuren.

Instructie
voor de Gede-
puteerden op
het stuk van
de Vreedehan-
del.

In gevalle de Commissarissen des Konings tot Breda voor
te antwoord geeven, dat van nooden sal zijn in Spanje te
schikken, enge verzoekten middelertyd te handelen van ces-
satie van Waapnen, soorfulken de voorschreeve Gedeput-
teer-

1575
Den 2 July

teerden, soo verre de voorschreeve Commissarissen daar toe
behoorlijke last ende bevel hebben, daar toe verstaan, op
de Poincten ende Articulen hen dies aangaande meede ge-
geeven, mits dat Parthye binnen ses daagen daar op abso-
lutelijk sal antwoorden, met acceptatie ofte refusie, sonder
eenige limitatie ofte andere conditien te admitteeren, ofte
in eenige verdere communicatie van deselve Poincten te
treeden.

824
Ordonnance
voor Mr. Ger-
ard Alkida
van de
Koning
van
1575

In gevalle van refus ofte verzoek van eenige verdere
communicatie, deselve communicatie af te slaan ende te
scheiden, in der manieren ende op het afscheid hier na
verhaald, ten einde den Vyand door die negotiatië op de
cessatie van Waapenen niet en winnet, het geene hy tot
nog toe door den Vreedehandel gepoogt heeft te doen.

475

Den 2 July

III

Indien de Commissarissen, sonder onse presentatie te ac-
cepteeren, begeeren te treden in communicatie op de ces-
satie van Waapenen ende van verseeckertheid van dien, die
soude geschieden middelertyd dat de Spangiaerts verrek-
ken souden, ende verzoogen souden zyn, ende dat de Ver-
gaderinge van de Generaale Staaten soude geduuren, Item,
van de verseeckertheid die soude moogen geschieden op de
onderhoudenisse van het geene by de Generaale Staaten
geslooten soude moogen werden, dat de voorschreeve Ge-
deputeerden, om reddenen sijne Excellencie, Staaten, &c.
daar toe porrende, niet en sullen verstaan, maar sullen
schelden op der voet hier onder volgende.

IV

Soo verre de Commissarissen nog niet by Geschrifte ge-
geeven sullen hebben het antwoord dat sy mondeling ver-
klaart hebben, door dien dat sy van Antwerpen nog geen
antwoord ontfangen hebben, sullen de Gedeputeerden al-
den naam van sijne Excellencie ende Staaten, &c. de voor-
schreeve Commissarissen tyd prefigeeren van drie daagen,
om antwoord te geeven, welken tyd overstrecken zynde
verklaren dat sy de mondelinge antwoord houden noch
antwoord by Geschrifte, ende deselve maniere van doen
voor onbehoorlijk dilay en tergiversatie, ende daar op schei-
den op den voorgesmentioneerden hier onder volgende
voet.

1575
Den 2 July

Indien de voorschreeve Commissarissen des Koninglijke
Majesteits iets nieuws by Geschrifte voorhouden, sullen de
voorschreeve Gedeputeerden by een van den haaren sijne
Excclencie ende Staaten daar van verwittigen.

De Gedeputeerden van sijne Excellencie, Staaten ende
Steden van Holland, Zeeland, Bommel ende Buuren, en
Geassocieerden, kunnen niet onderweegen laten Uwer E.
hoer vergen haare Heeren in Meesters te verklaren, dat
sich de vynde band overstrecken is, behalven de komite
van Doctor Leonius, dat myn gonnadigen Heere den Prin-
ce van Orange, Staaten ende Steden voorschreeve, haare
Ge-

1575
Den 2 July

Gedeputeerden geschikt hebben, omme in deese Vreede-
 handel te treden; dat, gedurende den selven, van haare
 zyde niet onderweegen gelaaten is, om deese geheele Ne-
 derlanden, tot Gods eere ende sijne Majesteits dienst, tot
 een gewenschte rust ende vrede, oude fleur ende prosperi-
 teit te brengen; ende dat ter contrarie by Uwer E., ofte
 den geenen daar Uwer E. tot nog toe rapport gedaan
 hebben, anders niet gefogt is geweest, dan ons by insuffi-
 fante, captieuse, gepallieerde ende bewimpelde offren te
 circumvenieren, ende middelertyd ons ende de omleg-
 gende Landen ende Inwoonders van dien te amuseeren,
 om tot haaren appetyte ons geheelijk te brengen in extre-
 me ruine, ellende ende desolatie, sulks al het selve klaar-
 lijk blyken mag by het gunt dat van aanbeginne deeses
 handels onderlinge gehandelt ende gepasseert is, ende son-
 derlinge by het geene geschied is sedert den eersten Ju-
 ny, dan alsoo van weegen sijne Excellencie, Staaten ende
 Steeden voorschreeve bemerkt werd, dat de eenige swaa-
 righeid daar op stonde, dat by Uwer E. Geschrifte ver-
 fogt werd, dat die geene die hen tot de Roomsche Reli-
 gie van den onsen niet en fouden willen begeeven haar
 geliefde Vaderland fouden moeten verlaaten, en in vreemde
 Landen vertrekken, hebben syluiden het selve bevonden te
 zyn jegens God, alle reedenen ende billijkheid; ten eersten
 in respect van den geenen ende meenigvuldigen, die, de
 Gereformeerde Religie profiteerende, anders niet en heb-
 ben om haar, haare Huisvrouwen ende Kinderen te on-
 derhouden, dan de goede geleegentheid ende commoditeit
 die God de Heere henluiden in haar Vaderland verleent
 heeft, sulks dat voor deselve, in vreemde Landen te ver-
 trekken, anders niet en soude zyn dan in een gewisse mi-
 serie ende elendigheit hen te begeeven, waar toe syluiden
 verstaan altyd vroeg genoeg te koomen, soo wanneer God
 Almagtig, sulks wy sijnder goedertierentheid betrouwen
 dat niet geschieden en sal, van ons de hand te trekken,
 ende onse Vyanden te doen triumpheeren, sonder dat van
 nooden zy, terwyle ons God door sijne kragtige hand soo
 wonderlijk beschermt, moetwilliglijk en door maniere van
 accord tot eene alfulke extreme elende ende desolatie hen
 selven vrywilliglijk te begeeven.

V I I.

Ten anderen ook in respecte van den geenen die de
 Roomsche Religie toegedaan zyn, door den ~~dit~~ vertoo-
 gen zynde die geene die de Gereformeerde Religie profi-
 teerende zyn, dewelke syluiden in respecte van de oude
 vrydommen ende Privilegien des Vaderlands ~~soo~~ vroomelijk
 ende getrouwelijk bygestaan hebben, geexposeert fouden
 blyven ende te vooren gegeeven de wrechtheid en moord-
 daadigheid van des Vaderlands gemeene Vyanden, dewel-
 ke; niettegenstaande de geoffereerde securiteiten ende ver-
 seekertheeden, dewelke wy daagelijks voor oogen sien,
 groote meenigte bygebragt en bedroogen te hebben, niet
 en fouden onderweegen laten aan henluiden te verhaalen,
 ende sig te wreken van de schande ende schade die sy

rec-

reekenen door deesen jegenwoordigen Kryg geleeden te hebben, sonderlinge aangefien dat fy den oorprong van deesen Oorlog de voorfchreeve van de Roomfche Religie meest toefchryvende zyn, van dewelke fy reekenen dat fy haaren geheelen wil behooren gehad te hebben; ende hoewel uit het geene voorfz de onbillijkheid ende onredelijkheid van het voorfz voorhouden van het vertrekken van den geenen die fig tot de Roomfche Religie niet en fouden willen begeeven, fig zelfs genoeg openbaar ende kennelijk maakt; niet te min ende des al niettegenftaande den voorfz Heere Prince, Staaten ende Steeden, ten einde fyluiden niet en fouden fchynen op haar eigen oordeel te willen ftaan, zyn t'faamenderhand te vreeden geweest, en op den eerften Juny, foo nu tot verfcheide reifen verhaalt is, doen verklaaren, dat hoewel den voorfz Heere Prince, en die met hem de oude Chriftelijke Apoftolifche Religie profiteerende zyn, liever Lyf ende Goed verliefen fouden dan defelve in het weinigte point te buiten gaan; dat niet te min, om te vertoonen dat haar eigen gemak henluiden niet foo lief is als de gemeene ruft, prosperiteit ende welvaart van de geheele Nederlanden, foo verre bevonden wierde de eene met de andere niet te moogen ftaan, dat fy te vreeden waaren dat de voorfchreeve fwaarigheid van de Religie met alle andere differenten in de wettelijke Vergaderinge van de Generaale Staaten gehandelt ende afgedaan fouden werden, welke presentatie billijklijk buiten alle difputen zynde, als gefelt zynde tot oordeel van den geenen, die het infonderheid raakt ende aangaat, heeft nogtans Uwer E. ende den Uwen gelieft gehad daar op feekeren tyd Ons fleepende te houden, ende daar na twaalf daagen te begeeren, omme daar op met de voornaamfte van den Lande raad te ftaan, welken tyd overftreeken zynde, in plaatfe van een pertinent ende cathegoricq antwoord op onfe voorfz presentatie inne te brengen, een captieus ende bewimpelt Gefchrift over te leeveren, by het felve ook te poogen onfe klaare, billijke ende onbewinpelde presentatie te verduifteren, en voorts naader geprefeert zynde mondelinge te verklaaren, geen laft te hebben om onfe presentatie te accepteeren ofte te refufeeren, en in een faake die foo geheel klaar ende deugdelijk is, ende die by alle Luiden, van wat conditie die mogten zyn, reedelijk bevonden fal werden, van nieuws dilay en fubterfugie te foeken.

V I I I.

Ende alfoo hier uit kennelijk is, dat Uwer E., ofte den Uwen, geduurende deesen Handel anders niet gefocht en hebben, dan door alfulke offren de Staaten en Gemeenten van de ommeleggende Landen te amufeeren ende te abufeeren, ende den voorfchreeven Heere Prince, Staaten ende Steeden van Holland, Zeeland, &c. in een extreme ellendigheid ende ruine te brengen, ende voorts geduurende den voorfchreeven Handel, ende ook den tyd van de voorige dilayen, henluiden foo met opentlijke als met heimelijke ende onbehoorlijke aanlaagen te ruineeren; foo

1575.
Den. 2 July.

verstaat den voorschreeven Heere Prince, Staaten ende Steeden, deese van nieuws verfogte dilayen anders ook nergens toe te renderen; ende overfulks van Uwe zyde geen Vreede by deesen Handel, maar ter contrarie onrust ende der Onser verderffnisse gefogt te werden, ende consequentelijk by den Uwen alle Vreede en Vreedehandel afgeslaagen te zyn, ende dat overfulks sijne Excellencie Staaten ende Steeden van Holland, &c. billijk geoorfaakt zyn, van nu voortaan hen selven, Wyf, Kinderen ende het gemeene Vaderland jegens het tyrantisch ende bloedig voetsel van den Uwen met alle manieren, hen doehlijk zynde, tot Gods eere te sterken, beschermen ende bevestigen; verklaarende voor God ende de geheele Weereld, dat sy luiden in deesen geheelen Vreedehandel, ende geduurende den tyd van dien, alle middelen gefogt hebben, ten einde sijne Excellencie, Staaten ende Steeden voorschreeve, met de omleggende Provincien van deese Nederlanden, onder het Hoofd van sijne Majesteit, tot Godes eere in een zalige Ruste, Unie, Vreede en oude welvaart ende prosperiteit vereenigt souden moogen werden; dat daaromme, in gevalle het selve agterweege blyft ende niet en geschiede, sijne Excellencie, Staaten ende Steeden voorschreeve voor God ende de Menschen daar van onschuldig zyn, zynde daar van tulpabel ende oorfaake die geene, die door de gemeene ruine, desolatie ende slavernye van deese Nederlanden geerne haar eigen Dominie ende Tyrannie souden opregten ende vestigen; niet te min is sijne Excellencie, Staaten ende Steeden te vreden, dat Uwer E. antwoord, uit Spangien gekoomen zynde, ende des veradvertteert zynde, soo verre henluidens alsdan geraaden sal dunken, ende dat haar kennelijk sal zyn, dat van Uwe zyde met te beeter trouwe voortaan gehandelt sal werden door haare Gedeputeerden tot verdere communicatie ende handel te verstaan.

Aldus gedaan ende beslooten by sijne Excellencie, Staaten ende Steeden voornoemt, tot Dordrecht vergadert zynde, den tweeden Juny 1575.

Ende was onderteekent,

Guillaume de Nassaw.

Onder stond geschreeven,

Ter Ordonnantie van de
Staaten ende Steeden
voornoemt.

By my onderteekent!
C. de Rechtere.

460

*Conditien,
waar op het
Bestand voor
den tyd van
drie maanden
sude moogen
worden ge-
maakt.*

C O N C E P T.

DAt abstinentie van Oorloge ende Bestand den tyd van drie maanden, als tot den eersten October eerstkoomende, soude moogen toegaan ende gemaakt werden, op de Conditien hier na volgende.

I.

EErst, dat geduurende den voorschreeven tyd beide de Parthyen sig ten wederzyden fullen moogen voorsien in